

DECIZIE

21 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Lupu Mihai,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi” împotriva Societății pe Acțiuni „Apromaș” cu privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei din 05 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a ț ă :

La 13 aprilie 2017, CA ”Ion Volcovschi ”, prin intermediul avocatului Bejan-Popa Natalia, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apromaș” solicitând încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantului a sumei de 2500 lei cu titlu de datorie, precum și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, conform contractului încheiat între CA ”Ion Volcovschi” și SA „Apromaș”, cu nr. 24 din 16.11.2014 privind acordarea asistenței juridice și conform facturii fiscale seria PA nr. 0805712 din 16.11.2014, pârâtului i-au fost prestate servicii de asistență juridică (conform anexei la cererea de chemare în judecată). Conform prevederilor contractului de asistență juridică, pârâtul urma să achite suma de 2500 lei la contul reclamantului pentru acordarea asistenței juridice în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apromaș” împotriva SRL „Elimirada” cu privire la încasarea datoriei. Conform somației adresate pârâtului din 13.09.2016 și recepționată la 15.09.2016 i-a fost adus la cunoștință că contractul de asistență juridică a încetat, de drept, în legătură cu faptul survenirii consecințelor prevăzute de pct. 3.1 și pct. 3.6, care preved că prezentul contract este titlu executoriu cu privire la sumele datorate de către client, cu titlu de onorariu și cheltuieli aferente, iar conform pct. 3.6, neplata onorariului în cuantumul și la termenele fixate la pct. 2 din contract, precum și neachitarea contravalorii cheltuielilor efectuate, acordă dreptul avocatului să procedeze la rezilierea contractului fără nici o altă formalitate și fără o altă procedură judiciară sau extrajudiciară și achitarea serviciilor contractate în

perioada de 7 zile calendaristice prin transferarea mijloacelor bănești pe contul de virament al Cabinetului avocatului. Însă, notificarea a fost lăsată fără răspuns.

În cadrul judecării cauzei, CA "Ion Volcovschi", prin intermediul avocatului Bejan-Popa Natalia, a înregistrat cererea privind micșorarea pretențiilor din acțiune, în temeiul art. 60 CPC, întrucât la 27 aprilie 2017 prin intermediul transferului bancar fost achitată suma datoriei în mărime de 2500 lei la contul CA „Ion Volcovschi”, fapt ce se confirmă prin informația eliberată de către reclamant la 03 mai 2017. În final, s-a solicitat încasarea de la SA „Apromaș” în beneficiul reclamantului a sumei de 270 lei cu titlu de taxă de stat pentru înaintarea acțiunii și a sumei de 4500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezenta cauză. (f.d. 37)

Prin hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoriei Edineț s-a admis cererea de micșorare a pretențiilor din acțiune înregistrată de CA "Ion Volcovschi", prin intermediul avocatului Bejan-Popa Natalia; s-a încasat de la SA „Apromaș” în beneficiul CA "Ion Volcovschi" suma de 270 lei cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat și suma de 4500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin decizia din 05 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul depus de către SA „Apromaș”; s-a casat integral hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoriei Edineț, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” cu privire la încasarea datoriei și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis acțiunea depusă de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” privind încasarea datoriei și s-a încasat de la SA „Apromaș” în beneficiul CA „Ion Volcovschi” suma de 2500 lei; s-a dispus neexecutarea prezentei hotărâri; s-a respins acțiunea înaintată de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” privind încasarea datoriei compusă din cheltuielile de judecată în sumă de 270 lei și 4500 lei, ca neîntemeiată.

La 19 decembrie 2017, CA „Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Lupu Mihai, a declarat recurs împotriva deciziei din 05 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți solicitând casarea deciziei contestate cu menținerea hotărârii instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel la examinarea cauzei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

A precizat recurentul că, instanța de apel, prin decizia sa, a admis aplicarea mai multor aliniate și / sau litere din art. 385 CPC, care vin în contradicție în partea descriptivă a deciziei cu partea rezolutivă, precum și partea dispozitivă s-au admis soluții contradictorii, fapt interzis de către prevederile art. 390 alin. (1), lit.(d), (e), (f) Cod procedură civilă.

A susținut recurentul că decizia contestată contravine jurisprundetei CEDO și sub aspectul ce ține de încasarea costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 05 octombrie 2017. Conform materialelor cauzei decizia instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 24 octombrie 2017 și recepționată de către recurent la 27 octombrie 2017, drept dovadă servind avizul de recepție (f.d. 89). Astfel, recursul declarat de CA „Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Lupu Mihai, la 19 decembrie 2017 se consideră a fi în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Lupu Mihai, întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Înaintând acțiune în instanța de judecată, CA ”Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Bejan-Popa Natalia, împotriva SA „Apromaș” a solicitat încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantului a sumei de 2500 lei cu titlu de datorie, precum și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, CA ”Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Bejan-Popa Natalia, a depus cerere de micșorare a pretențiilor din acțiune solicitând încasarea de la SA „Apromaș” în beneficiul reclamantului a sumei de 270 lei cu titlu de taxă de stat pentru înaintarea acțiunii și a sumei de 4500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. (f.d. 37)

Judecând prezenta cauză, prima instanță, prin hotărârea din 05 mai 2017, a admis acțiunea înregistrată de CA ”Ion Volcovschi”; a încasat de la SA „Apromaș” în beneficiul CA ”Ion Volcovschi” suma de 270 lei cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat și suma de 4500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Verificând legalitatea și temeinicia actului de dispoziție adoptat de instanța de fond, Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 05 octombrie 2017, a admis apelul depus de către SA „Apromaș”; a casat integral hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoriei Edineț în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” cu privire la încasarea datoriei și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a admis acțiunea depusă de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” privind încasarea datoriei și a încasat de la SA „Apromaș” în beneficiul CA „Ion Volcovschi” suma de 2500 lei; a dispus neexecutarea prezentei hotărâri; a respins acțiunea înaintată de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” privind încasarea datoriei compusă din cheltuielile de judecată în sumă de 270 lei și 4500 lei, ca neîntemeiată.

Examinând actul de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul notează că concluziile expuse în decizia judecătorească contestată în partea admiterii acțiunii înaintate de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” cu privire la încasarea sumei în mărime de 2500 lei sunt întemeiate, din următoarele considerente.

Din materialele cauzei rezultă că, CA „Ion Volcovschi” înaintând prezenta acțiune împotriva SA „Apromaș” a solicitat încasarea de la pârât a sumei în mărime de 2500 lei, sumă ce rezultă din contractul de asistență juridică acordată pârâtului în procesul

civil la cererea de chemare în judecată a SA „Apromaș” împotriva SRL „Elimirada” privind încasarea datoriei și la acțiunea reconvențională înaintată de SC „Elmirada” SRL împotriva S „Apromaș” cu privire la rezoluțiunea contractului.

Suma cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2500 lei a fost confirmată prin factura fiscală seria PA 0805712 din 16 noiembrie 2014, stabilită de ambele părți de comun acord în baza contractului de asistență juridică nr. 24 din 16 noiembrie 2014.

La fel, s-a constatat că CA „Ion Volcovschi” a acordat asistență juridică urmând ca SA „Apromaș” să achite suma de 2500 lei pentru serviciile juridice acordate, fapt ce nu a fost efectuat până la depunerea prezentei acțiuni în instanța de judecată.

După intentarea acțiunii în instanța de judecată, la 27 aprilie 2017, SA „Apromaș” a transferat suma de 2500 lei în beneficiul CA „Ion Volcovschi”.

Ca urmare a acestor acțiuni, CA „Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Bejan-Popa Natalia, a depus cerere de micșorare a pretențiilor din acțiune solicitând încasarea de la SA „Apromaș” în beneficiul reclamantului a sumei de 270 lei cu titlu de taxă de stat pentru înaintarea acțiunii și a sumei de 4500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. (f.d. 37)

Raportând circumstanțele de fapt ale cauzei, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a admis pretențiile CA „Ion Volcovschi” privind încasarea de la pârâtul SA „Apromaș” a sumei în mărime de 2500 lei ce rezultă din contractul de asistență juridică nr. 24 din 16 noiembrie 2014, cu dispunerea neexecutării hotărârii.

Colegiul notează că concluzia instanței de apel expusă supra este justificată și prin prisma prevederilor art. 212 alin. (5) CPC, care statuează că, în cazul admiterii renunțării reclamantului la acțiune sau confirmării tranzacției, instanța judecătorească pronunță o încheiere prin care dispune încetarea procesului. Încheierea trebuie să conțină condițiile tranzacției, confirmate de instanță. În cazul recunoașterii acțiunii de către pârât și admiterii ei de către instanță, se pronunță o hotărâre de admitere a pretențiilor reclamantului.

Colegiul menționează că reclamantul nu a renunțat la cerința privind încasarea sumei de 2500 lei de la pârât și respectiv, în astfel de circumstanțe, instanța de fond urma să admită acțiunea și în același timp să dispună neexecutarea hotărârii în această parte, deoarece pretenția a fost satisfăcută benevol de către pârât.

Cu referire la solicitarea CA „Ion Volcovschi” cu privire la încasarea de la SA „Apromaș” a cheltuielilor de judecată în mărime de 270 lei cu titlu de taxă de stat achitată de către reclamant la depunerea prezentei acțiuni, Colegiul reține următoarele.

În conformitate cu art. 83 alin. (1) Cod de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. (2) În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Conform Legii nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, taxa de stat este suma percepută de către organele de stat, împuternicite special pentru acest fapt, de la persoanele fizice și juridice, în ale căror interese sunt exercitate acțiuni sau eliberate documente de importanță juridică.

Articolul 2 din Legea menționată, statuează că taxa de stat urmează a se încasa și pentru cererile de chemare în judecată.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea taxei de stat, pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil, taxa de stat se stabilește în cuantumul 3% din valoarea acțiunii sau suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei nu mai mult de 25000 lei de la persoanele fizice nu mai puțin de 270 lei nu mai mult de 50000 lei de la persoanele juridice.

În acest sens, este de relatat că normele de drept prenotate supra atestă că, taxa de stat se percepe, în temeiul legii, de către instanță judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzelor civile. Achitarea taxei de stat, are drept scop ordonarea adresărilor cu recredință în instanță, întrucât povara suportării cheltuielilor de judecată cade pe seama părții care a pierdut procesul.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Așadar, Colegiul consideră de a dispune încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului a taxei de stat achitată la depunerea prezentei acțiuni în instanță de judecată, ori, din normele de drept citate supra rezultă cert că pentru cererile de chemare în judecată, pentru acțiunile patrimoniale și/sau nepatrimoniale, urmează a fi încasată taxa de stat conform Legii taxei de stat, iar litigiul dat este unul patrimonial ce rezultă din contractul de prestare a serviciilor juridice încheiat între CA „Ion Volcovschi” și SA „Apromaș”.

În contextul dat, Colegiul indică asupra netemeinicii ipotezei instanței de apel referitor la respingerea cerinței reclamantului privind încasarea de la pârât în beneficiul său a taxei de stat achitate la depunerea prezentei cereri de chemare în judecată din motiv că speța dată este una nepatrimonială și nu este impusă de lege cu plata taxei de stat.

Referitor la cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 4500 lei solicitată de la SA „Apromaș”, Colegiul menționează că instanța de apel a respins acest capăt de pretenție din motiv că aportul avocatului Bejan-Popa Natalia la soluționarea litigiului a fost unul minim, într-o cauză cu o complexitate redusă și cauza a fost soluționată până la adoptarea hotărârii.

La capitolul dat, Colegiul indică asupra netemeinicii ipotezei instanței de apel referitor la respingerea cerinței de încasare de la pârât a cheltuielilor de asistență juridică și în această parte va dispune încasarea sumei din contul SA „Apromaș” în beneficiul CA „Ion Volcovschi” în mărime de 1000 lei.

În favoarea concluziei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În conformitate cu art. 63 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție subliniază că sumele cheltuite de părți pentru îndeplinirea actelor de procedură corespunzătoare poziției lor procesuale pe parcursul desfășurării procesului civil reprezintă cheltuieli de judecată, iar conform art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecare a pricinii.

Cheltuielile de judecare a cauzei pornesc de la principiul independenței procesuale a fiecărei părți în procesul civil și au caracter de sancțiune procedurală, iar ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală a părții care a pierdut procesul. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a câștigat procesul.

Caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că, în raport cu natura activității efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existența litigiului sau și reputația celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate.

Aici necesită a fi evidențiat că pentru determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor compensației acordate și pentru o apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul și munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; h) natura și durata relației dintre avocat și client; i) experiența, reputația și abilitatea avocatului; j) justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență emisă pentru clienți și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

În speță, reclamantul a pretins suma de 4500 lei pentru costuri și cheltuieli de asistență juridică, prezentând doar copia de pe factura de strictă evidență emisă pentru clienți, în care au fost indicate acțiunile efectuate de avocatul Bejan-Popa Natalia (f. d. 39).

Colegiul reține că avocatul Bejan-Popa Natalia a întocmit și a depus în instanța de fond cererea de chemare în judecată, cererea de micșorare a pretențiilor din acțiunea inițială, a fost prezentă la ședința de judecată din instanța de fond din 05.05.2017.

Pentru efectuarea acestor acțiuni, Colegiul consideră rezonabil să încaseze de la pârât suma de 1000 lei pentru acoperirea tuturor cheltuielilor de asistență juridică suportate de reclamant la înaintarea acțiunii în instanța de fond.

Din considerentele menționate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite

recursul declarat de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Lupu Mihai, de a casa decizia din 05 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoriei Edineț și de a pronunța o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii înaintată de CA „Ion Volcovschi” împotriva SA „Apromaș” cu privire la încasarea sumei.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi”, prin intermediul avocatului Lupu Mihai.

Se casează decizia din 05 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătoriei Edineț, adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi” împotriva Societății pe Acțiuni „Apromaș” cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

- se admite parțial acțiunea depusă de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi” împotriva Societății pe Acțiuni „Apromaș” cu privire la încasarea sumei;

- se admite cerința depusă de Cabinetul Avocatului „Ion Volcovschi” împotriva Societății pe Acțiuni „Apromaș” cu privire la încasarea sumei în mărime de 2500 (două mii cinci sute) lei și se încasează suma menționată de la Societatea pe Acțiuni „Apromaș” în beneficiul Cabinetului Avocatului „Ion Volcovschi”;

- se dispune neexecutarea prezentei hotărâri;

- se încasează de la Societatea pe Acțiuni „Apromaș” în beneficiul Cabinetului Avocatului „Ion Volcovschi” cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în sumă de 270 (două sute șaptezeci) lei, achitate de către reclamant la depunerea acțiunii;

- se încasează de la Societatea pe Acțiuni „Apromaș” în beneficiul Cabinetului Avocatului „Ion Volcovschi” cheltuielile de judecată sub formă de cheltuieli de asistență juridică în sumă de 1000 (una mie) lei.

În rest, cerința reclamantului CA „Ion Volcovschi” cu privire la încasarea de la SA „Apromaș” a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3500 (trei mii cinci sute) lei se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu